

Inndragning- straffeloven § 35 1. og 2. ledd

En juridisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (OPPG300)

Politihøgskolen

2014

Kand.nr : 622 & 665

Antall ord: 7380

Innholdsfortegnelse

Innledning	2
Kriminalitet skal ikke lønne seg.....	2
Problemstilling og Metode.....	3
Hoveddel	5
Inndragning, en straff eller en strafferettslig reaksjon?	5
Hva menes med "ting" i strl. § 35?.....	6
Hva skal til for å kunne inndra et produktet av en straffbar handling?.....	6
Hva skal til for å kunne inndra gjenstanden ved en straffbar handling?.....	7
<i>Påtalemyndighetenes begrensede inndragningsmyndighet etter ny strl. av 2005</i>	<i>8</i>
<i>Forholdet mellom strl. § 34 og strl. § 35, ved inndragning av utbytte.....</i>	<i>10</i>
Hva skal til for å kunne inndra redskapet som er brukt/bestemt til og brukes ved en straffbar handling?	10
<i>Redskapets tilknytning til det straffbare forholdet</i>	<i>11</i>
Hva innebærer det at inndragning kan foretas uten at gjerningspersonen har utvist skyld eller vært tilregnelighet på gjerningstidspunktet?.....	13
Hva menes det med at det må foreligge en rimelighetsvurdering ved bruk av strl. § 35?	14
<i>Hva ligger i rimelighetsreservasjonen mot produktet av en straffbar handling?.....</i>	<i>14</i>
<i>Hva ligger i rimelighetsreservasjonen mot gjenstanden ved en straffbar handling?.....</i>	<i>15</i>
<i>Hva ligger i rimelighetsreservasjonen mot redskapet av en straffbar handling?</i>	<i>17</i>
Hvilke endringer er foreslått for inndragning av produktet av, gjenstanden for og redskapet ved et straffbart forhold i forbindelse med ny straffelov av 2005?	19
Avslutning	20
Litteraturliste:.....	21

Innledning

I denne bacheloroppgaven vil vi i hovedsak se nærmere på inndragning etter straffeloven av 1902 § 35 første og andre ledd. Ambisjonene med oppgaven er å drøfte hva som ligger i paragrafens vilkår, slik at politi og påtalemyndighetene skal kunne forebygge kriminalitet ved bruk av inndragning.

Kriminalitet skal ikke lønne seg

Hovedoppgaven for politi og påtalemyndighetene er å redusere kriminaliteten i Norge.

Riksadvokaten presiserer i sitt rundskriv om mål og prioriteringer for straffesaksbehandling av 2013 at kriminalitet ikke skal lønne seg og at gjerningspersoner må fratas utbytte og gjenstander som er benyttet til kriminalitet, gjennom en aktiv bruk av inndragning.

Riksadvokaten presiserer at det i fremtiden bør satses på en økning i bruk av inndragning og inndragningskrav, da inndragning i mange tilfeller kan fremstå som det eneste virkemiddelet for å frata lovbryster utbytte av kriminalitet (Sæther & Strand, 2013).

For å oppnå en reduksjon i økonomisk motivert kriminalitet er det viktig å jobbe målrettet for å minske lønnsomheten av kriminaliteten. Det kan godt tenkes at en gjerningsperson gjerne ofrer en periode i fengsel, om han vet at en større sum penger ”venter” på han når soningsperioden er over, og at kriminaliteten således lønner seg. I disse tilfellene holder det ikke bare med straff etter straffeloven § 15, for gjerningspersonen. Det må også foreligge en strafferettslig reaksjon i form av inndragning for at ingen skal tjene på å begå straffbare handlinger og at borgernes rettferdighetskrav således skal kunne opprettholdes.

Inndragning som reaksjon er også begrunnet ut ifra allmennpreventive og individualpreventive hensyn. Med allmennpreventive hensyn menes det at det i denne sammenheng skal gis klare signaler til befolkningen om at samfunnet ikke aksepterer økonomisk vinning gjennom ulovlige handlinger. Det vil fremstå som svært urettferdig om den illojale personen skal få en fordel ovenfor de lovlidige borgerne på grunn av sine ulovlige handlinger. Med den individualpreventive virkningen ved inndragning menes det at forbryteren selv skal erfare at kriminalitet ikke lønner seg, samtidig som det reduserer muligheten for at forbryteren på nytt skal kunne begå nye lovbrudd (Norsk Offentlig Utredninger, 1996, p. kap. 2.3).

Det er viktig å poengtere at inndragning etter strl. § 35 først og fremst besluttes av retten. Med dette menes det at det er domstolen som tar den endelige avgjørelsen om hvorvidt inndragning skal skje eller ikke. Derimot blir det påtalemyndighetenes og politiets oppgave å fremme inndragningskravet, herunder blant annet å forberede saken for rettsavgjørelse. Dette gjøres i praksis ved at det blir tatt beslag i noe for deretter å fremme for retten at det skal foretas inndragning. Den viktigste forskjellen på beslag og inndragning, i vår sammenheng, er at beslag kan besluttes av politiet selv og er midlertidig, mens inndragning må besluttes av en domstol og vil være permanent. (Norsk Offentlig Utredninger, 1999)

Problemstilling og Metode

I denne oppgaven vil vi gå nærmere inn på inndragning av ting etter straffeloven (strl.) av 22 mai 1902 nr. 10, § 35.

Denne paragrafen er utformet som følger;

Ting som er frambrakt ved eller har vært gjenstand for en straffbar handling, kan inndras såfremt det finnes påkrevd av hensyn til formålet med den bestemmelse som setter straff for handlingen. Som ting regnes også rettigheter og fordringer. Regelen i § 34 første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

Det samme gjelder ting som har vært brukt eller bestemt til å brukes ved en straffbar handling.

Istedenfor tingen kan inndras et beløp som svarer til dens verdi eller en del av verdien. Det kan bestemmes i dommen at tingen hefter til sikkerhet for inndragningsbeløp.

Istedenfor å inndra tingen kan retten treffe bestemmelse om tiltak for å forebygge at tingen blir brukt til nye lovovertrедelser.

For å begrense omfanget av oppgaven, har vi valgt å fokusere på strl. § 35 første og andre ledd. Vi vil særlig forsøke å drøfte hva som menes med vilkåret ”såfremt det finnes påkrevd av hensyn til formålet med den bestemmelse som setter straff for handlingen”. Vi vil ikke gå noe nærmere inn på strl. § 35 tredje og fjerde ledd, selv om vi ser at også dette ville vært relevant for å få et mer helhetlig bilde av når og i hvilken utstrekning inndragning av ting vil være forholdsmessig. Det er således viktig å ta i betraktning at inndragning av et beløp, som svarer helt eller delvis til tingen jf. strl. § 35 tredje ledd, samt muligheten for at retten kan sette i verk andre forebyggende tiltak ovenfor aktuelle ting jf. § 35 fjerde ledd, også er mulige utfall ved bruk av strl. § 35. Vi har også valgt å se på lovutkastene og forarbeidene til den nye

straffeloven av 2005 og redegjøre for hvilke endringer som er fremmet, og som vil få en direkte betydning opp i mot gjeldene rettl. § 35 første og andre ledd.

I oppgaven vil vi derfor særlig fokusere på politi og påtalemyndighetenes bruk av inndragning av ting som et forebyggende middel til politiets hovedoppgave, nemlig å redusere kriminaliteten. Vår problemstilling har følgende ordlyd:

Hva skal til for at vilkårene for inndragning i straffeloven § 35 første og annet ledd er oppfylt?

I arbeidet med oppgaven har vi tatt utgangspunkt i lovtekst og lovforarbeidene til rettl. § 35. Ettersom verken lovtekst eller forarbeidene gir noe grundig redegjørelse om vilkåret ”såfremt det finnes påkrevd av hensynet til formålet med den bestemmelse som setter straff for handlingen” har vi benyttet oss av juridiske litteratur og gjeldene rettspraksis, der dette har vært nødvendig, for å belyse hva vilkåret i praksis innebærer.

Det eksisterer derimot mer rettspraksis og juridisk teori om alminnelig inndragning (rettl. §34) og særlig oppimot inndragning av utbytte. I Norge har vi hatt inndragningsregler siden straffelovens tilblivelse i 1902, reglene har midlertidig vært lite brukt. Oppmerksomheten rundt inndragning av utbytte ble problematisert på 1980-tallet i vestlige land på grunn av økning i narkotikakriminalitet og annen alvorlig profittmotivert kriminalitet.

Inndragning av utbytte ble ytterligere aktualisert da Justisdepartementet og Utenriksdepartementet i 2002 satte i gang et eget treårig prosjekt mot korrupsjon og hvitvasking. ”Hvis utbyttet inndras blir det ikke noe å hvitvaske” (Dyrnes, 2003, p. 16). Derimot ble det ikke tillagt like stort fokus rundt inndragning av en gjenstand eller et redskap som ble benyttet ved straffbare forhold (rettl. §35). Vi finner det derfor interessant å drøfte hva som ligger i vilkårene for inndragning av ting etter rettl. § 35 første og annet ledd, ettersom tilgangen til å inndra produktet, gjenstanden og redskapet som er benyttet ved straffbare forhold foreligger, men fokuset syntes å ligge på inndragning av utbytte.

I denne oppgaven gjør vi rede for inndragning som en strafferettslig reaksjon, for så å definere hva vi i denne oppgaven oppfatter med begrepet ”ting” i rettl. § 35. I første del redegjør vi for hva som innebæres med inndragning av produktet og gjenstand av en straffbar handling jf.

strl. § 35 første ledd, og deretter for hva som innebefattes med inndragning av redskapet ved en straffbar handling jf. strl. § 35 andre ledd. I andre del av hoveddelen drøfter vi vilkåret ”såfremt det finnes påkrevd av hensyn til formål med den bestemmelse som setter straff for handlingen” jf. strl. § 35, altså rimelighetsvurderingen av den aktuelle inndragningen. De foreslåtte endringer av gjeldene rett, strl. § 35 første og annet ledd, ved den nye straffeloven av 2005 omhandles avslutningsvis.

Hoveddel

Inndragning, en straff eller en strafferettslig reaksjon?

Som tidligere nevnt anses ikke inndragning som en straff etter gjeldende norsk rett, men derimot som en strafferettslig reaksjon (Odelstingproposisjon nr. 90, 2004). Med dette menes det først og fremst at inndragning skal fungere som en reaksjon på en straffbar handling, uavhengig av om det foreligger noen domfellelse for den straffbare handlingen eller at alle straffbarhetsvilkårene er oppfylt.

Det fremkommer av forarbeidene at det både i den Europeiske Menneskerettighetsdomstol og i norsk Høyesterett er diskutert hvorvidt enkelte former for inndragning likevel bør anses som å være en straff. Dette er særlig problematisert opp i mot Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon protokoll 7 artikkel 4 nummer 1, som omhandler dobbeltforfølgning. Vi vil presisere at *formålet* med enkelte former for inndragning *tilsier* at inndragningen ikke er å anse som straff. For eksempel har ikke inndragning av produktet av en straffbar handling noen pønalt karakter, det er derimot et tiltak som skal foretas for å forebygge nye straffbare handlinger (Odelstingproposisjon nr. 90, 2004, p. 359).

På grunn av begrensninger av oppgaven, kommer vi ikke til å drøfte dette noe nærmere.

Hva menes med "ting" i strl. § 35?

I følge Matningsdal kan begrepet "ting" i hvert fall defineres som løsøre. Det spiller videre ingen rolle hvorvidt gjenstanden har noen økonomisk verdi eller ikke. Uttrykket "ting" omfatter også levende dyr/husdyr, fast eiendom, rettigheter og fordringer, samt penger (Matningsdal, Inndragning, 1987). Det kan for øvrig virke som det er en relativt utbredt misforståelse at strl. § 35 bare gjelder inndragning av gjenstander, jf. begrepet "ting". Det er derfor viktig å presisere at begrepet "ting" både kan innebefatte gjenstand- og verdiinndragning.

I strl. § 35 første ledd andre setning står det spesifikt at "Som ting regnes også rettigheter og fordringer". Årsaken til at *rettigheter og fordringer* er særlig presisert kan tyde på at Straffelovrådet av 1970 forutsatte at begrepet "ting" henviste til det alminnelige tingsrettslige begrepet, altså ting som i løsøre. Det ble i derimot ikke tatt utgangspunkt i Matningsdal sin definering av "ting", som omtalt ovenfor. Det ble av denne grunn nødvendig med en presisering i strl. § 35 første ledd andre punktum (Dyrnes, 2003).

Hva skal til for å kunne inndra et produktet av en straffbar handling?

Etter strl. § 35 første ledd første alternativ fremkommer det blant annet at "ting som er frambragt ved en straffbar handling, kan inndras såfremt det finnes påkrevd av hensyn til formålet med paragrafen". Ut i fra forarbeidene forståes "frambrakt" kun som det direkte produktet eller det direkte resultatet, av en straffbar handling (Straffelovrådet (SRI), 1970). Det stilles som krav at produktet som frambringes er av ulovlig karakter. Eksempelvis et forfalsket pass eller "hjemmebrent", som er at man produserer alkoholholdig drikke med styrke over 22 volumprosent uten lisens eller tillatelse.

Med "straffbar handling" menes det at både de objektive og subjektive vilkårene for straff må foreligge (Norsk Offentlig Utredninger, 1996, p. 98). Dette betyr at gjerningspersonen må ha overtrådt et straffebud, det må ikke foreligge noen straffefrihetsgrunn, gjerningspersonen må ha utvist tilstrekkelig skyld, samtidig som gjerningspersonen må være tilregnelig på gjerningstidspunktet. Det foreligger for øvrig et unntak fra denne hovedregelen jf. strl. § 35 første ledd siste punktum, der det står at regelen i § 34 første ledd første punktum kommer til anvendelse. Her står det at inndragning foretas selv om lovovertrедeren ikke kan straffes fordi

han var utilregnelig eller ikke utviste skyld jf. strl. §§ 44 og 46. Dette har vi behandlet senere i oppgaven under deloverskriften ”subjektiv skyld og tilregnelighet”.

Det kreves at det foreligger en årsakssammenheng mellom den straffbare handlingen og det frambrakte produktet for å kunne foreta inndragning. Det er med andre ord ikke frambrakt dersom det foreligger ett eller flere mellomledd mellom produktet og den straffbare handlingen. Bestemmelsen kan heller ikke anvendes på gjenstander som er anskaffet ved hjelp av en ulovlig frambrakt gjenstand. Et eksempel kan være en gjenstand som er kjøpt for falsktrykkede pengesedler, denne gjenstanden er ikke frambrakt ved den straffbare handling. I dette tilfelle vil inndragning etter strl. § 34 være aktuelt, ettersom de falske pengesedlene er utbytte av et straffbart forhold i seg selv.

Et annet eksempel kan man se ved ulovlig jakt på elg. Her vil altså ikke gevinsten (elgen) av jakten kunne bli inndratt med hjemmel i dette alternativet, siden gevinsten (elgen) ikke er et direkte produkt av en straffbar handling, men heller en ervervelse av den ulovlige handlingen. Den ulovlige felte elgen kan således inndras med hjemmel i strl. § 35 første ledd andre alternativ. (Matningsdal & Bratholm, Straffeloven Kommentirutgave 2. utgave, 2003, p. 258).

I praksis blir ofte produktet av en straffbar handling inndratt uten noen form for rettslig inndragningsvedtak fra politi og påtalemyndighetene. Det tas som en selvfølge at lovbrøyteren ikke får beholde det ulovlige frembrakte produktet etter at oppdagelsen av det er et faktum. Et eksempel som illustrerer dette er Rt-2008-1403, hvor en mann var dømt til forvaring med en tidsramme på sju år og med en minstetid på fire år, for blant annet å ha produsert og innført materiale med barnepornografisk innhold. I denne saken anket mannen over straffeutmålingen og forhold rundt saksbehandlingen. Derimot ble det ikke anket over inndragningen av det frambrakte materiale.

Hva skal til for å kunne inndra gjenstanden ved en straffbar handling?

I strl. § 35 første ledd andre alternativ fremkommer det blant annet at ”ting som har vært gjenstand for en straffbar handling, kan inndras såfremt det finnes påkrevd av hensyn til formålet med den bestemmelsen som setter straff for handlingen”. Det fremgår av

lovforarbeidet ingen bestemt definisjon av hva som omfattes av begrepet ”gjenstand”. Ved omtale av hva en gjenstand er, defineres det kun som enten løsøre eller fast eiendom (Straffelovrådet (SRI), 1970). Ved benyttelse av denne paragrafen dreier det seg i hovedsak om gjenstander som man lovlig kan være i befatning med. Ordlyden ”befatning med” tilsier etter en naturlig språklig forståelse at gjerningspersonen må ha hatt en forbindelse med den aktuelle gjenstanden opp i mot det aktuelle lovbruddet. Et tenkt eksempel kan være en bil som en gjerningsperson ved gjentatte ganger har kjørt i beruset tilsand. Her er gjerningspersonens *ulovlige befatning* med en lovlig gjenstanden avgjørende for grunnlaget til inndragning.

Et annet eksempel som illustrerer dette alternative er ulovlig oppbevaring av våpen. Våpen er i seg selv lovlige, men siden gjerningspersonen ulovlig oppbevarer disse, er våpnene objekter for en straffbar handling (Dyrnes, 2003).

I strl. § 35 første ledd andre alternativ er det som tidligere nevnt ofte gjenstander som man lovlig kan være i befatning med det dreier seg om. Likevel foreligger det unntak, der også gjenstander som det ikke er lovlig å være i befatning med, kan inndras som en ”gjenstand for en straffbar handling” etter strl. § 35 første ledd andre alternativ. Tar man for eksempel stoffer som er oppført på narkotikalistene blir disse ved oppdagelse som regel tatt i beslag og deretter destruert (Odelstingproposisjon nr. 90, 2004, p. 356). Dette er formelt sett ikke riktig ettersom det også med ulovlige gjenstander skal reises inndragningssak før noe destrueres. Når man i politi og påtalemyndighetene tar beslag i en gjenstand etter straffeprosessloven § 203 er dette blant annet fordi man antar at gjenstanden kan inndras. Likevel er det ikke slik at påtalemyndighetene selv kan beslutte hvorvidt gjenstanden skal inndras eller ikke, da dette er en avgjørelse som må besluttes av retten som tidligere skrevet. Med andre ord kan ikke politi og påtalemyndighetene ut i fra dagens lovverk destruere ulovlige gjenstander, som i dette tilfelle narkotiske stoffer, uten at retten har godkjent inndragningssaken.

Påtalemyndighetenes begrensede inndragningsmyndighet etter ny strl. av 2005

Påtalemyndighetene har per i dag ikke myndighet til å beslutte inndragning uten å fremme en inndragningssak for retten. I forbindelse med den nye straffeloven av 2005 er det av

Straffelovkommisjonen¹ lagt frem forslag om at påtalemyndighetene på eget initiativ skal gis en begrenset mulighet til å kunne beslutte inndragning. Innad i denne begrensede muligheten er det fremmet forslag om at påtalemyndighetene blant annet skal kunne inndra gjenstander som er egnet til bruk ved legemsovertredelser. For eksempel beslaglagte kniver eller annet stikkvåpen som er brukt eller bestemt brukt ved en straffbar handling. Dette er typiske gjenstander som blir avdekket og beslaglagt av polititjenestepersoner i forbindelse med en visitasjon eller ransakelse, og som påtalemyndighetene har måtte opprette en inndragningssak på for å kunne inndra og destruere. Videre har Straffelovkommisjonen fremmet forslaget om at beslaglagte stoffer som er oppført på narkotikalistene (som eksempelet i forrige avsnitt eksemplifiserer), skal kunne besluttes inndratt av påtalemyndighetene (Odelstingproposisjon nr. 90, 2004, p. 357).

Det kongelige justis- og politidepartementet (nåværende Justis- og beredskapsdepartementet) støtter forslaget til Straffelovkommisjonen om å gi påtalemyndighetene adgang til slik inndragning. De legger særlig vekt på effektivitetshensynet ved at det sparer rettssystemet for mye arbeid ettersom dette er ting som i de fleste tilfeller får medhold av retten til og inndras. Inndragningssaken fremmes kun som en formalitet ettersom reglene per i dag vil ha det til at inndragningssak må opprettes.

Departementet fremhever dog viktigheten av at rettsikkerheten må opprettholdes. Til dette har Straffelovkommisjonen lagt fram forslaget om at påtalemyndighetene som en hovedregel skal gi ”skriftlig underretning til eieren eller besitteren om at inndragning er besluttet, og at inndragningsspørsmålet kan fremmes for retten” når det gjelder gjenstander brukt ved legemsoverskridelser (Odelstingproposisjon nr. 90, 2004, p. 357). Mens ved inndragning av stoffer som er oppført på narkotikalistene skal det som hovedregel ”gis eieren eller besitteren adgang til å kreve saken forelagt for retten innen 1 måned etter at beslaget ble foretatt” (Odelstingproposisjon nr. 90, 2004, p. 358).

¹ Kommisjonen er en gruppe som 26.09.1980 fikk i oppdrag av justis- og politidepartementet å utarbeide et utdrag til en ny straffelov. Herunder skulle de blant annet ta stilling til i hvilken grad det var hensiktsmessig å opprettholde bestemmelsene i nåværende straffelov, og om eventuelt andre strafferettslige reaksjoner skulle iverksettes ettersom kriminalitetsbildet forandrer seg (Odelstingproposisjon nr. 90, 2004, p. 35).

Forholdet mellom strl. § 34 og strl. § 35, ved inndragning av utbytte

I de saker hvor det er bevist at det dreier seg om inndragning av utbytte fra en straffbar handling, skal det som hovedregel foretas inndragning i medhold av strl. § 34, om alminnelig inndragning av utbytte (Økokrim, 2012).

Ordlyden ”utbytte” av en straffbar handling tilsier ved en naturlig språklig forståelse at det må tilkomme en berikelse eller en vinning. Utbytte er således et vidt begrep og det er mye som kan falle inn under dette begrepet. I forarbeidene er utbytte beskrevet som en fordel som er ”fremskaffet eller på annen måte står i nær sammenheng” med en straffbar handling. Videre legges det til grunn i forarbeidene at det ikke er noen krav til at fordelene er av økonomisk karakter, selv om det vil være det normale (Odelstingproposisjon nr. 8, 1998, p. 65).

Ved enkelte straffbare handlinger kan man likevel stå ovenfor valget mellom inndragning etter strl. § 34 eller strl. § 35 første ledd annet alternativ. Hva som er utbytte vil avhenge av primærlovbruddet. Etter strl. § 317 om heleri, er utbyttet å anses som en gjenstand for en straffbar handling når utbyttet er ervervet ved et underliggende primærlovbrudd, og den videre kontakten med utbyttet ansees som heleri, hvitvasking eller selvvasking (Økokrim, 2012).

Et eksempel på dette er LB-2009-104282, hvor en person ble dømt til å betale nærmere to millioner kroner for heleri. Selv om retten ikke konkretiserte hvilke straffbare handlinger som hadde vært objektet for heleriet, fant retten det hevet over enhver tvil at personens heleri hadde hatt et klart profittmotiv, og at pengene således hadde vært handlingens gjenstand. I slike tilfeller skal inndragning skje etter strl. § 35.

Hva skal til for å kunne inndra redskapet som er brukt/bestemt til og brukes ved en straffbar handling?

I Strl. § 35 annet ledd fremkommer det at det kan foretas inndragning av ”ting som har vært brukt eller bestemt til og brukes ved en straffbar handling”. Strl. § 35 annet ledd oppstiller to mulige måter å foreta inndragning på. Det første alternativet hjemler inndragning av en ting som har vært gjenstand for en straffbar handling. For eksempel en bil som er benyttet til tyveri. Det andre alternativet hjemler inndragning av en ting som er bestemt til å brukes ved

en straffbar handling. Dette alternativet hjemler inndragning av en gjenstand som gjerningspersonen hadde til hensikt å bruke ved et straffbart forhold, altså kreves det også i dette alternativet at det er begått en straffbar handling. I begge disse tilfellene dreier det seg om inndragning av en gjenstand som det er naturlig å skille ut som redskapet til den straffbare handlingen, eventuelt det redskapet som det er bestemt at skal brukes ved en straffbar handling (Matningsdal & Bratholm, Straffeloven Kommentirutgave 2. utgave, 2003, p. 260).

Det oppstilles ingen krav om at gjenstanden i seg selv er ulovlig, da redskapet i de fleste tilfeller er lovlige, men at det brukes ved en ulovlig handling (Dyrnes, 2003, p. 93).

Redskapets tilknytning til det straffbare forholdet

Et spørsmål som dukker opp er tilknytningen redskapet har til den straffbare handlingen, for at man skal kunne si at redskapet ”har vært brukt/brukes ved” jf. strl. § 35 annet ledd. Her må det legges til grunn hvor sentral anvendelsen av redskapet er ved overtredelse av et lovbrudd, uavhengig om det straffbare forholdet fullbyrdes eller ikke.

Et eksempel på strl. § 35 annet ledd første alternativ kan være en hendelse der et brekkjern er brukt for å gjennomføre et innbrudd. I dette tilfelle vil det være uproblematisk å foreta inndragning av brekkjernet etter strl. § 35 annet ledd, da tilknytningen mellom verktøyet og innbruddet er åpenbar. Derimot vil ikke for eksempel gjerningspersonens klokke nødvendigvis stå like sentral for gjennomføringen av innbruddet.

I følge rettspraksis fremgår det at bestemmelsen gjelder i tilfellene hvor det er begått en straffbar handling hvor gjerningspersonen hadde til hensikt å benytte seg av gjenstanden (Straffelovrådet (SRI), 1970). Et eksempel til å belyse dette, er en situasjon hvor politiet stanser en planlagt narkotikahandel. Her er kravet om at det er blitt begått en straffbar handling oppfylt, ettersom forsøk på kjøp av narkotika er straffbart. Pengene som personen skulle benytte til å kjøpe narkotikaen for, kan derfor inndras, siden pengene er ting som er ”bestemt til å brukes” ved en straffbar handling jf. strl. § 35 andre ledd andre alternativ.

Av nyere rettspraksis kan man trekke frem en prinsipiell viktig dom fra april 2014, avsagt i Oslo Tingrett (TOSLO-2013-176606). I denne saken ble det fremmet krav om inndragning av

et hus som Hells Angels MC (HAMCON) benyttet som sitt klubbhus i Oslo. Capitol Eiendom AS står som registrert eier av huset, men leier ut bygningen til HAMCON. Bakgrunnen for ønske om inndragningen var at politiet og påtalemyndighetene ved fire anledninger, henholdsvis i 2010 og 2011, hadde ransaket huset og funnet flere skytevåpen som ikke var lovlig registrert på noen av klubbens medlemmer jf. våpenl. § 8. Våpnene og tilhørende ammunisjon var heller ikke oppbevart på lovlig måte jf. samme paragraf. Politiet klarte for øvrig ikke å knytte våpnene til bestemte personer, kun til HAMCON som klubb.

Politi og påtalemyndighetene hevdet på bakgrunn av disse funnene at klubbhuset ble benyttet som et redskap ved alvorlige straffbare handlinger jf. strl. § 35 andre ledd. Politi og påtalemyndighetene hevdet videre at eiendommen kunne inndras ovenfor Capitol Eiendom AS fordi ”når et straffebed er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket straffes” jf. strl. § 48a.

I følge tiltalebeslutningen kunne de beslaglagte våpnene åpenbart inndras etter strl. § 35 andre ledd. Årsaken til dette var at det er påkrevd for å forhindre ”at disse blir tilgjengelig i det offentlige rom”. Videre ble det også lagt vekt på det faktum at ingen av husets registrerte beboere hadde lovlig tilgang til disse (Lovdata, 2014).

En av de viktigste grunnene til at huset ikke ble inndratt var derimot at inndragning av huset ikke ville fungere som noen hinder for at personer som ønsket det, kunne være i besittelse av våpen. Dette må tolkes dit hen at retten ikke fant at eiendommen i tilstrekkelig grad fungerte som et *redskap* ved en straffbar handling.

Videre la dommeren blant annet vekt på at det var HAMCON som ble funnet skyldig i overtredelse av våpenloven. Capitol Eiendom AS ble frifunnet for overtredelse av våpenloven, og å inndra et hus i medhold av strl. § 35 annet ledd fra en eier som ikke er funnet skyldig, kan ikke begrunnes i at inndragning skal baseres på en objektiv norm. Det objektive elementet er knyttet til at det ikke kreves at det er utvist strafferettslig skyld, men det må uansett ha skjedd en objektivt sett straffbar handling fra noen som har handlet på vegne av Capitol Eiendom AS - hvilket ikke var tilfellet i denne saken (Lovdata, 2014). Videre ble det stilt spørsmål om det var rimelig av hensyn til effektiv håndhevelse av våpenloven, å inndra huset jf. strl. § 35. Hva som ligger i dette vil vi drøfte senere i oppgaven.

Ved inndragning av fast eiendom må det i følge Matningsdal legges betydelig vekt på hvor sentral eiendommen var i forbindelse med den/ de straffbare handlingene. Som et eksempel trekker han frem at inndragning av en fast eiendom kan vurderes om eiendommen kan karakteriseres som "en base for smuglervirksomheten" (Matningsdal, Inndragning, 1987, p. 252). Ser man Matningsdal sitt eksempel opp i mot overnevnte dom, kan tingrettens avgjørelse fremstå som legitim. Klubbhuset kan neppe betegnes som "sentral" om man tar i betraktning den overnevnte drøftelsen, om at inndragning av klubbhuset ikke ville kunne hindre personer i å være i besittelse av våpen uten tillatelse.

Hva innebærer det at inndragning kan foretas uten at gjerningspersonen har utvist skyld eller vært tilregnelighet på gjerningstidspunktet?

I strl. § 35 første ledd tredje punktum fremkommer det at "reglene i § 34 første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende". I strl. § 34 første ledd tredje punktum, står det at "inndragning foretas selv om lovovertrederen ikke kan straffes fordi han var utilregnelig (§§ 44 eller 46) eller ikke utviste skyld". Altså framgår det et unntak fra kravet om subjektiv skyld. Det er også gjort et unntak fra tilregnelighetskravet jf. strl. §§ 44 og 46. En ting jf. strl. § 35 kan derfor inndras selv om gjerningspersonen ikke kan straffes fordi gjerningspersonen ikke var strafferettslig tilregnelig på gjerningstidspunktet, eller at han utviste tilstrekkelig subjektiv skyld. Derimot som nevnt tidligere stilles det krav om at det foreligger en straffbar handling.

For å eksemplifisere dette kan man ta utgangspunkt i en psykisk syk person (for eksempel psykose) som ved hjelp av en mobiltelefon organiserer og selger narkotika. I dette tilfelle kan personens mobiltelefon inndras med hjemmel i strl. § 35 andre ledd, selv om gjerningspersonen ikke kan straffes, da han ikke er strafferettslig tilregnelig.

I strl. § 35 annet ledd kommer det ikke frem at inndragning kan foretas selv om gjerningspersonen ikke kan straffes fordi han var utilregnelig eller ikke utviste skyld, slik som det er referert til i strl. § 35 første ledd siste punktum. I forarbeidene fremgår det imidlertid at unntaket i strl. § 34 første ledd tredje punktum også skal gjelde for strl. § 35 andre ledd (Odelstingproposisjon nr. 8, 1998).

Hva menes det med at det må foreligge en rimelighetsvurdering ved bruk av strl. § 35?

I motsetning til strl. § 34 hvor det fremkommer at utbytte av en straffbar handling *skal* inndras, er det derimot en skjønnsvurdering hvorvidt en ting skal inndras etter strl. § 35. I strl. § 35 kommer det til uttrykk at en ting som er frambrakt, har vært gjenstand for, eller vært brukt/bestemt til å brukes ved en straffbar handling *kan* inndras. Inndragning etter strl. § 35 er altså fakultativ og *kan* foretas "såfremt det finnes påkrevd av hensyn til formålet med den bestemmelsen som setter straff for handlingen" jf. strl. § 35 første ledd første punktum.

I forarbeidene legges det til grunn at det er domstolene som må foreta en "avveining mellom hensynet til effektiv håndhevelse av denne lovbestemmelse og rimeligheten av at inndragning blir foretatt" (Straffelovrådet (SRI), 1970, p. 16). Spørsmålet blir videre hvor grensen går mellom hensynet til effektiv håndhevelse av lovbestemmelsen og rimeligheten for at inndragning skal kunne foretas. For å få et innblikk i hva som ligger i dette, vil vi vise til enkelte aktuelle rettsavgjørelser.

Hva ligger i rimelighetsreservasjonen mot produktet av en straffbar handling?

Etter strl. § 35 første ledd første alternativ henvises det til en ting som er frambrakt ved en straffbar handling, altså produktet av handlingen, som skrevet over. Ved avgjørelsen hvorvidt det bør fremstilles krav om inndragning er det sjelden noe som taler i mot rimelighetshensynet for inndragning. Allerede tidlig i etterforskningen av straffbare saker som dreier seg om fremstilling av et ulovlig produkt, må gjerningspersonen ta stilling til om vedkommende samtykker til at produktet eventuelt blir inndratt og destruert. Det kan vanskelig forestilles eksempler der gjerningspersonen finner dette urimelig. Eksempel ved produksjon av falske pass eller hjemmebrent.

Det er også viktig at ting som beviselig er frambrakt ved en straffbar handling reaktivt blir inndratt, som et forebyggende og proaktivt tiltak ved å vise allmenheten at kriminalitet av denne typen ikke skal lønne seg. Ved å føre en lik rettspraksis ved å inndra ethvert produkt av en straffbar handling, kan dette være med på å tydeliggjøre dette.

Hva ligger i rimelighetsreservasjonen mot gjenstanden ved en straffbar handling?

Når det er snakk om rimelighetsvurderingen i strl. § 35 første ledd annet alternativ vedrørende en ting som har vært gjenstand for en straffbar handling, vil sakens art og alvor være momenter som må spille en rolle i vurderingen av om det anses som rimelig å inndra den aktuelle gjenstanden.

Ut i fra forarbeidene fremkommer det ikke noen klar definisjon eller grenser på hvilke momenter som må legges til grunn for at inndragning etter *sakens art og alvor* er rimelig. Matningsdal legger imidlertid vekt på økonomiske konsekvenser, handlingens grovhet og forhold rundt siktedes personlige situasjon som momenter som er av betydning for å avgjøre hvorvidt inndragning bør foretas.

Med siktedes personlige situasjon menes det blant annet hans alder, om han tidligere er straffedømt/ om det tidligere er fremmet inndragningskrav, samt hans økonomiske situasjon. Selv om strl. § 27 om ”hensynet til den dømtes formuesforhold” ikke gjelder når det tas beslutning om det skal foretas inndragning, må det likevel legges vekt på om inndragningen har konsekvenser i tillegg til at hans formue reduseres (Matningsdal, Inndragning, 1987). Som eksempler kan være at han står i fare for å miste jobben eller at det ved en inndragning reduserer gjerningspersonens omsorgsevne for et sykt barn. Da vil inndragning kunne fungere som en dobbelfølgelse og således som en straff, jf. hva som tidligere er skrevet. Det at gjerningspersonen er særlig ung kan bidra til å frafalle inndragningen helt eller delvis. Derimot om han tidligere har blitt straffedømt for et forhold hvor inndragning har vært aktuelt, men ikke fremmet, vil dette være et moment som tilsier at inndragning i større grad bør fremmes denne gangen.

Den straffbare handlingens grovhet avhenger imidlertid ikke bare av om overtredelsen objektivt sett er stor eller liten. Gjerningspersonens utviste skyld kan også ha betydning enten i formildende eller skjerpende retning. I Rt- 1969 s 78, gjengitt av Matningsdal, ble et inndragningskrav mot en fisker frafalt i sin helhet fordi fiskerens rettsvillfarelse ga handlingen et særlig unnskyldelig preg. Saken handlet i hovedtrekk om en fisker som hadde kastet ut et type garn med for små masker, for tett opp til et elveos. Det at fiskeren ikke var kjent i området, i kombinasjon med at han hadde spurt noen andre fiskere i området (som det i ettertid viste seg at ga feil informasjon om hvor langt forbudet gjaldt fra det aktuelle

elveutløpet), var nok til at gjerningspersonen ble frifunnet av Høyesterett (Matningsdal, Inndragning, 1987, p. 312). Derimot ville det kunne ha virket skjerpene om overtredelsen hadde blitt foretatt forsettlig av en person som var kjent i området.

Videre er det av vesentlig betydning om handlingen blir begått i en presset situasjon. Desto større karakter handlingen har av å være en nødrettshandling, jo mer unnskyldelig vil den være. Dette momentet spiller en rolle både ved straffeutmålingen og ved fastsettelse av inndragningskravet (Matningsdal, Inndragning, 1987, p. 313).

Når det er snakk om våpen som anvendes ved alvorlige voldshandlinger, ran eller trusler foretas det en konsekvent inndragning. I slike saker vil det fremstå som helt urimelig for allmenheten å la gjerningspersonen få beholdet en slik gjenstand. Her spiller også det individualpreventive en rolle i forhold til å frata muligheten for gjerningspersonen til å begå nye liknende lovbrudd.

I Rt. 2007 s. 579 tok Høyesterett blant annet stilling til spørsmålet om inndragning av tre våpen (hagler) og ammunisjon etter strl. § 35 første ledd første punktum. Årsaken var at tiltalte ikke oppbevarte våpen med tilhørende ammunisjon på forsvarlig måte jf. våpenloven § 27a som bestemmer at skytevåpen eller en vital våpendel, samt ammunisjon, skal oppbevares forsvarlig nedlåst. Tiltalte hadde for øvrig også mistet tillatelsen til å være innehaver av gyldig våpenkort. Retten la her vekt på at reglene om oppbevaring av våpen og ammunisjon er et meget viktig ledd i det sikkerhetsregime som våpenloven etablerer. Det følges videre av forarbeidene ved Ot.prp.nr. 74 (1996-1997) punkt 1. 2, der det fremkommer:

«Den forvaltningsmessige kontrollen må i første rekke rettes inn mot at tillatelser til å eie skytevåpen bare gis til personer som fyller bestemte krav til vandel og stabilitet i sin livssituasjon. Dessuten må det være en forutsetning at vedkommende er i stand til å etterleve krav til trygg behandling og sikker oppbevaring av skytevåpen.» (Lovdata, 2007)

Videre avslutter dommer med å forklare at;

”...overtredelsene av reglene om oppbevaring er alvorlige, og det må antas at inndragning av disse vil gi en større allmennpreventiv virkning enn den øvrige straffereaksjon og tapet av våpenkortet gir. Forsvareren har bl.a. fremhevet at slike overtredelser av oppbevaringsreglene er nokså vanlige og at inndragning derfor er urimelig. Hvis det er slik, taler imidlertid hensynet til reglenes effektive håndhevelse med ekstra styrke for inndragning. I samme retning trekker det at oppdagelsesrisikoen er meget liten for slike lovbrudd som det her er tale om.” (Lovdata, 2007)

Ved denne kjennelsen viser Høyesterett drøftelse ved at de på den ene siden vurderer hensynet til den effektive håndhevelse av våpenloven § 27a, samtidig som de på den andre siden vektlegger hensynet til den tiltalte. Retten viser til viktigheten rundt oppbevaring av våpen, samtidig som det ikke foreligger noen konkrete opplysninger som taler for at tiltaltes hensyn anser inndragning av de aktuelle våpen etter strl. § 35, som en uforholdsmessig avgjørelse. Særlig ikke ettersom tiltalte ved en tidligere anledning hadde blitt fratatt våpenløyvet.

I et tenkt eksempel hvor det etter forholdes art ikke vil være forholdsmessig med full inndragning av ting som har vært gjenstand for et straffbart forhold, kan være hvor et fiskefartøy fisker over lovlig kvote. Her kan det være aktuelt å foreta en delvis verdiinndragning av tingen som har vært gjenstand for det straffbare forholdet jf. strl. § 35 tredje ledd, i dette tilfelle fiskebåten og tilhørende utstyr ved overfisket. Vi vil ikke drøfte dette noe videre, ettersom det går ut over rammene i vår oppgave, men vi tok med eksempelet for å belyse når full inndragning ikke vil være forholdsmessig. Dette med begrunnelse i at en fiskebåt med utstyr både kan være svært verdifull, i kombinasjon med at en eventuell full inndragning vil kunne få store konsekvenser for livssituasjonen til mannskapet, da de mister sin arbeidsplass.

Hva ligger i rimelighetsreservasjonen mot redskapet av en straffbar handling?

Strl. § 35 andre ledd gjelder ting som har vært brukt eller bestemt til å brukes ved et straffbart forhold, altså et redskap til, eller ved utførelse av handlingen. Også her må det foretas en helhetlig vurdering av hvorvidt inndragning av redskapet er et forholdsmessig reaksjon i forhold til sakens art, alvorlighet og hensynet til formålet som setter straff for handlingen.

I Rt. 2014 s. 209 ble en varebil inndratt fra en rumensk statsborger. Bakgrunnen for dette var et grovt tyveri av en kobberledning til en verdi av rundt 20 000 kroner. Årsaken til at denne saken ble anket helt til Høyesterett var fordi tiltalte hevdet inndragning var et uforholdsmessig inngrep, ut fra forholdene mellom bilens verdi og verdien på kobberledningene som var stjålet.

Straffeloven § 35 andre ledd jf. første ledd gir adgang til å inndra ting som har vært brukt ved en straffbar handling, slik som er tilfelle for varebilen som tiltalte disponerte. Når det gjelder vilkåret om hvorvidt inndragningen av redskapet er en forholdsmessig reaksjon i forhold til sakens art, ble det i tingrett- og lagmannsrettsbehandlingen anslått at bilens verdi lå på om lag 100 000 kroner. I Høyesterett ble det derimot lagt fram nye opplysninger om bilens tilstand, hvorpå det ble lagt til grunn at bilens verdi i realiteten var vesentlig nærmere tyvegodssets verdi på 20 000 kroner, fremfor prisanslaget som ble lagt frem i underretten (100 000 kroner).

Ved avveiningen mellom hensynet til effektiv håndhevelse av straffebudet, strl. § 257 jf. § 258 og rimeligheten mellom av inndragning, etter strl. § 35 andre ledd jf. første ledd, la dommer særlig vekt på enkelte momenter. Tiltalte hadde kun oppholdt seg i Norge i noen få måneder, og hadde verken fast bostedsadresse eller med noen ordinær jobb. Tiltalte livnærte seg kun på enkle jobber hvor han jobbet ”svart”. Videre la Høyesterett vekt på at han ikke ville oppgi noe om sitt nettverk i Norge. Det var likevel på det rene at han hadde forbindelse med andre kriminelle i utlandet, ettersom bilen han var i besittelse av sto oppført på en annen rumener som hadde blitt tatt for vinningskriminalitet i Norge kort tid tilbake, og som for øvrig var bortvist fra Norge. Høyesterett la også til grunn at tyveriet ble gjennomført etter planlegging og rekognosering, av flere i fellesskap. Varebilen var endelig et nødvendig redskap.

Det fremgår av domsslutningen at ved den konkrete vurderingen viste Høyesterett til de ”allmennpreventive virkningene av inndragningen, og til at inndragning konkret begrenser det aktuelle kjøretøyets potensial som redskap for kriminalitet.” (Lovdata, 2014, pp. Rt-2014 s. 209) Her fremmer retten forslag om inndragning etter § 35 andre jf. første ledd både som en reaksjon på det allerede overtrådte straffbare forholdet. Videre som et proaktivt tiltak, altså at nye straffbare forhold ikke skal finne sted.

Ut i fra tidligere Høyesterettspraksis (rt-2007 s. 680) fremgår det at selv om bilens verdi i et aktuelt land utgjør en mye høyere andel av en normal årslønn enn hva tilsvarende ville være for en normal årslønn i Norge, vil det gi et feil signal om det ut ifra forskjellene på verdier i Norge kontra det aktuelle landet blir reagert mildere mot tiltalte enn det ville blitt gjort mot en person bosatt i Norge og som ble dømt for tilsvarende forhold. Forskjeller i lønn- og verdiindeks land imellom virker altså ikke å ha noen avgjørende betydning for vurderingen av om inndragningen er forholdsmessig.

Ser vi derimot på Rt- 1995 s. 360 fremkommer det et eksempel hvor inndragning ikke ble foretatt, på tross av at Høyesterett fant at vilkårene var til stede jf. strl. § 35. Saken gjaldt en tidligere ustraffet polsk kvinne som var tiltalt for overtredelse av strl. § 222 (trusler/tvang) og strl. § 257 (tyveri). Hun hadde blant annet sammen med tre andre trengt seg inn i bopelen til en 89 år gammel ukjent dame, hvorpå de hindret henne i å ta telefonen og i å bruke trygghetsalarmen. I Høyesterett kom det frem at bilen de benyttet var et helt sentralt redskap ved utførelse av handlingen ettersom den hadde blitt benyttet til og fra stedet hvor overtredelsen av strl. § 222 fant sted.

Likevel ble ikke inndragningen foretatt fordi Høyesterett konkluderte med at man befant seg i utkanten av virkeområdet for strl. § 35. Dette på bakgrunn av at bilen bare hadde blitt benyttet ved denne ene forbrytelsen, samt at bilen etter polske forhold representerer meget betydelige verdier. Altså må dette tolkes som at Høyesterett kom frem til at avveiningen mellom hensynet til effektiv håndhevelse av denne lovbestemmelsen ikke var forholdsmessig opp i mot rimeligheten av at inndragning av bilen ble foretatt. Ettersom inndragning etter strl. § 35 ikke er en strafferettslig reaksjon som det er ment at skal benyttes opp i mot det aktuelle lovbruddet i denne saken.

Hvilke endringer er foreslått for inndragning av produktet av, gjenstanden for og redskapet ved et straffbart forhold i forbindelse med ny straffelov av 2005?

Som Justis- og beredskapsminister Anders Amundsen gav ordre om i februar 2014, skal den nye straffeloven av 2005 settes i kraft i sin helhet fra og med sommeren 2015 (Helsingeng, 2014). Siden ikraftsettelsen er nær forestående, vil vi redegjøre for de foreslåtte endringene som fremkommer av forarbeidene til ny straffelov (Odelstingproposisjon nr. 90, 2004).

I ny straffelov som er utarbeidet av Straffelovkommissjonen foreslås det langt på vei å videreføre bestemmelsene i gjeldende rett § 35, som det i det nye lovutkastet tilsvarer § 69. Straffelovkommissjonen har imidlertid fremmet forslag om overfor departementet om enkelte endringer.

Ett av forslagene er at det i tingsbegrepet i den nye straffeloven, skal fastsettes uttrykkelig i bestemmelsen at elektronisk lagret informasjon skal regnes som ”ting”. Departementet er enige med kommisjonen i at det i gjeldende rett er adgang til en slik inndragning, men at det likevel er grunn til å avklare spørsmålet ved uttrykkelig å nevne elektronisk lagret informasjon i lovteksten. Ettersom forarbeidene til gjeldene rett ikke gir noe klar presisering av om elektronisk lagret informasjon er å regne som ting, er dette likevel på det rene ut ifra nyere rettspraksis. Ved at dette presiseres i ny straffelov, vil det ikke stilles tvil om dette spørsmålet.

Det foreslås videre at det i ny lovtekst særlig skal fremkomme om inndragning er nødvendig av hensyn til en effektiv håndheving av straffebudet og om det er forholdsmessig. For å forenkle tolkningen av hva som menes med forholdsmessighet skal det særlig legges vekt på hvilke andre reaksjoner som ilegges og konsekvensene for den som inndragningen rettes mot.

Avslutningsvis kommer departementet med et forslag om ikke å videreføre strl. § 35 fjerde ledd i gjeldene rett. Her fremkommer det at retten istedenfor inndragning kan treffe bestemmelse om tiltak for å forebygge at tingen blir brukt til nye lovovertrедelser. Årsaken til forslaget om at dette leddet ikke videreføres begrunnes i at bestemmelsen er svært lite brukt. Det foreligger ingen kjent rettspraksis der et slik tiltak har blitt besluttet.

Det er viktig å presisere at dette er endringer som ikke er ikraftsatt og at ytterlige endringer kan forekomme eller at de foreslåtte endringene ikke vil tas tilfølge ved ikraftsettelse ved ny straffelov. Som man ser er det små endringer fra gjeldene rett straffeloven § 35, til forslag om ny paragraf om inndragning av produktet av, gjenstand for og redskapet ved en straffbar handling. Dette kan tyde på at gjeldene rett, om inndragning etter strl. § 35, fortsatt er en praktisk paragraf hvor utfordringen ligger i tolkning av paragrafen og således hva som ligger i rimelighetskravet.

Avslutning

I denne oppgaven har vi belyst de ulike juridiske problemstillingene knyttet til vilkårene for inndragning etter strl. § 35 første og annet ledd. Strl. § 35 første ledd hjemler inndragning av et produkt som er frembrakt ved en straffbar handling. Samme ledd hjemler inndragning av en gjenstand som gjerningspersonen har vært i befatning med eller hatt en forbindelse med oppimot den straffbare handlingen. Strl. § 35 annet ledd hjemler inndragning av et redskap som er brukt eller bestemt til å brukes ved en straffbar handling.

Som det fremgår i oppgaven, er det rimelighetsvurderingen som uttrykt i vilkåret ”såfremt det finnes påkrevd av hensyn til den bestemmelse som setter straff for handlingen” som må vurderes med hensyn til om inndragning kan foretas. Det at strl. § 35 første og annet ledd er fakultativt gjør at det i hver enkelt sak må foretas en individuell vurdering med utgangspunkt i sakens art og alvor. Som vi har sett av oppgaven er hver sak ulik og det kan umulig utarbeides et fasitsvar på hvorvidt inndragning bør foretas, med mindre det er snakk om våpen som anvendes ved alvorlige voldshandlinger, ran eller trusler. Da foretas det en konsekvent inndragning.

Videre har vi sett at de økonomiske konsekvenser ved inndragningen, den straffbare handlingens grovhet og forhold rundt siktedes personlige forhold særlig er momenter som må drøftes ved vurderingen av om inndragningen er å anse som rimelig.

Avslutningsvis i oppgaven har vi redegjort for hvilke endringer straffelovkommissjonen har foreslått for inndragning av produktet av, gjenstanden for og redskapet ved et straffbart forhold i forbindelse med ny straffelov av 2005. Her ser vi at det er forholdsvis små endringer som fremmes og at de endringene som foreslås i større grad er presiseringer av ordlyden i paragrafen for å forenkle tolkningen av denne. Den største praktiske betydningen ved den nye straffeloven, hva gjelder inndragning etter nåværende strl. § 35, vil derfor være forslaget om påtalemyndighetenes begrensede inndragningsmyndighet av blant annet narkotiske stoffer, som vi utdypet om tidligere i oppgaven.

Litteraturliste:

- Dyrnes, A.-M. (2003). *Inndragning- Hva må gjøres?* Oslo: Ciceron Forlag.
- Helsingeng, T. (2014, februar 15). *Verdens Gang (VG)*. Hentet mai 10, 2014 fra [vg.no/nyheter/innenriks](http://www.vg.no/nyheter/innenriks): <http://www.vg.no/nyheter/innenriks/frp/anundsen-med-klar-ordre-om-ny-straffelov/a/10122244/>
- Lovdata. (2007, april 20). *www.lovdata.no*. Hentet april 6, 2014 fra HR-2007-748-A - Rt-2007-579: <http://lovdata.no/pro/#document/HRSTR/avgjorelse/hr-2007-748-a?searchResultContext=14515>
- Lovdata. (2014, mars 6). *www.lovdata.no*. Hentet april 10, 2014 fra HR-2014-470-A - Rt-2014-209: <http://lovdata.no/dokument/HRSTR/avgjorelse/hr-2014-470-a?q=rt+2014+s+209>
- Lovdata. (2014, april 24). *www.lovdata.no*. Hentet mai 4, 2014 fra TOSLO-2013-176606: <http://lovdata.no/pro/#document/TRSTR/avgjorelse/toslo-2013-176606?searchResultContext=3124>
- Matningsdal, M. (1987). *Inndragning*. Bergen: Universitetsforlaget .
- Matningsdal, M., & Bratholm, A. (2003). *Straffeloven Kommentirutgave 2. utgave*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Matningsdal, M., & Bratholm, A. (2003). *Straffeloven Kommentirutgave 2. utgave*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Norsk Offentlig Utredninger. (1999). *"Ytringsfrihed bør finde Sted"- Forslag til ny Grunnlov § 100*. Oslo: Justis- og politidepartementet.
- Norsk Offentlig Utredninger. (1996). *Mer effektiv inndragning av vinning*. Utredning fra Inndragningsutvalget, oppnevnt av Justis- og politidepartementet 31. august 1995. Oslo: Statens forvaltningstjeneste .
- Odelstingproposisjon nr. 8. (1998). *Om lov og endringer i straffeloven og straffeprosessloven mv (inndragning av utbytte)*. Oslo: Det kongelige Justis- og Politidepartement.
- Odelstingproposisjon nr. 90. (2004). *Om lov om straff (straffeloven)*. Oslo: Justis- og politidepartementet.
- Sæhter, K., & Strand, H. (2013, februar 27). *www.riksadvokaten.no*. Hentet april 4, 2014 fra riksadvokaten: <http://www.riksadvokaten.no/filestore/Dokumenter/2013/Rundskrivnr1for2013-Mlogpriforstraffesaksbehandlingen.pdf>
- Straffelovrådet (SRI). (1970, mars 11). *Innstilling fra Straffelovrådet (det sakkyndige råd for strafferettslige spørsmål) om inndragning på grunn av straffbare handlinger* . Oslo.
- Økokrim. (2012). *Veiledning til effektiv inndragning*. Økokrim, Arbeidsgruppe bestående av Bruce, Ingvild; Horn, Henrik; Johansen, Knut Henrik; Rasmussen, Lise Flage; Solberg, Kristin; Ribe, Kristen. Oslo: Økokrim.

Rettspraksis:

- Rt-2008 s 1403
- Rt- 1969 s 78
- Rt- 2007 s. 579
- Rt- 2014 s. 209
- Rt-2007 s. 680
- Rt- 1995 s. 360

- LB-2009-104282

- TOSLO-2013-176606